

Bengt Murén och Lennart Skeppstedt, Humleskolan i Bromölla

På högstadieskolan Humleskolan i Bromölla i Skåne har eleverna fått arbeta med Finn upp sedan starten 1978. Lärarna Lennart Skeppstedt (Ma/NO) och Bengt Murén (Te/Slöjd) har undervisat med hjälp av den pedagogiska metoden i nästan 40 år. De delar med sig av sin långa erfarenhet här. De menar att det är det kreativa kombinerat med det praktiska som är värdet när eleverna löser problem. Det viktigaste är processen i Finn upp och inte den färdiga uppfinningen. Med metoden kan undervisningen få med delar i flera ämnen, till exempel teknik, NO, slöjd, svenska och bild.

På Humleskolan börjar man med Finn upp när höstterminen startar. Eleverna i årskurs 8 och 9 samlas under 1-2 heldagar för att inspireras och få veta vad Finn upp är. Äldre elever som lyckats tidigare år står för en stor del av inspirationen.

– Vi brukar berätta att om ni lyckas, som så många andra gjort, får ni åka till finalen i Stockholm. Men vi trycker också på att alla kan. De vågar försöka och det finns ingenting som är fel, säger Bengt Murén.

Lärarna har samlat på uppfinningar som Finn upp skickat ut genom åren och eleverna får gissa vad de är och hur de kan användas. Även prototyper och gamla modeller gjorda av elever på skolan visas upp.

Eleverna får göra kreativa övningar i stationer och efter ett tag brainstorma i grupp. De idéer de kommer på kan mycket väl vara förenklingar och förbättringar av sådant som redan finns.

– Det viktiga är att eleverna får tid att arbeta med sina idéer. Därför är stöttning mellan kollegor en del av vår pedagogiska planering. Vi hjälper varandra så att de elever som vill kan jobba med sina idéer. På dubbelpassen i NO och matematik till exempel kan de arbeta med Finn upp och de andra eleverna får Ma/NO-uppgifter, berättar Lennart Skeppstedt.

Tid är den avgjort viktigaste faktorn för den kreativa process som startar efter inspirationsdagarna.

– Ge eleverna tid. Det gäller att ha is i magen. Det kan gå både två och flera gånger utan att det blir något. Men sedan klickar det till. Kreativ är ingenting man är på bestämda tider. Om man styr för mycket tar man död på kreativiteten, säger Bengt.

Eleverna slutar inte den kreativa processen när lektionen slutar, utan det är ofta i mellanrummen som idéerna föds. Därför låter man Finn upp löpa under

hela höstterminen och för de elever som tycker om det kreativa och praktiska fixar man tid. Det är en balansgång mellan att släppa till tid för att låta dem filura och att hålla processen levande.

Skolledningens förtroende är grundläggande för att kunna köra Finn upp. Rektorn godkänner och ger lärarna utrymme att samarbeta. Det är både enklare och roligare att vara flera lärare och efter hand blir man ett gäng som fungerar ihop och förstår varandras behov.

Vad lär sig eleverna med Finn upp?

– De lär sig att de kan och upptäcker att de har ett driv som gör att de kommer att kunna ta sig fram. Finn upp är att lära för livet, säger Bengt.

– Elever som har svårt för att skriva men är praktiskt kreativa står på undantag i dagens skola. De får en starkt självkänsla när de arbetar med Finn upp, säger Lennart.

– Här får de chansen att tycka att skolan är rolig, säger Bengt.

Hur lär sig eleverna?

– Det är processen som är det viktiga. Oftast arbetar de i små grupper, och då förstärks processen. De har en grundidé som de bollar, skissar och diskuterar. Det är lätt att bli kär i sin idé och då kan det vara tufft att släppa den. Kompisarna hjälper varandra att gå vidare, säger Bengt.

Processen är det viktiga, inte själva resultatet. Finn upp är ett undersökande entreprenöriellt lärsätt.

– De elever som föredrar att vara ensamma missar bollplanen. Då får lärarna gå in och hjälpa dem, säger Lennart.

Hur bör lärmiljön vara för att stötta dem?

– De är bra om eleverna kan komma bort från klassrummen. I alla skolor borde det finnas verkstäder som slöjd-, bild- och tekniksalar och bibliotek dit eleverna kan gå. Det är bra inte bara för arbetsprocessen utan också så att grupperna inte stör varandra, säger Lennart.

– Erfarenheter från elever som arbetat med Finn upp tidigare år gör att metoden sprider sig om ringar på vattnet. Även att det finns en uppfinnartävling varje år är sporrande. I Humleskolan har vi en lokal tävling med priser som skolan fått från lokala företagare och första pris brukar vara ett besök på det regionala science centret Kreativum, säger Bengt.

Tips för lärare som inte använt Finn upp

– Om du vet att du vill göra det här behöver du få med rektorn på det hela. Förklara för de andra lärarna att det här vill jag göra och gå sedan lite din egen väg. Be Finn upp arrangera fortbildning för skolledare. Rektorer kan vara rädda för att nyheter inte passar in i läroplanen, säger Bengt.

– Sedan tycker vi att kreativa pedagogiska metoder som Finn upp borde finnas med i kurserna på lärarutbildningarna idag. Lärosätena känns mer som stofiler än vi, skämtar de och skrattar.

